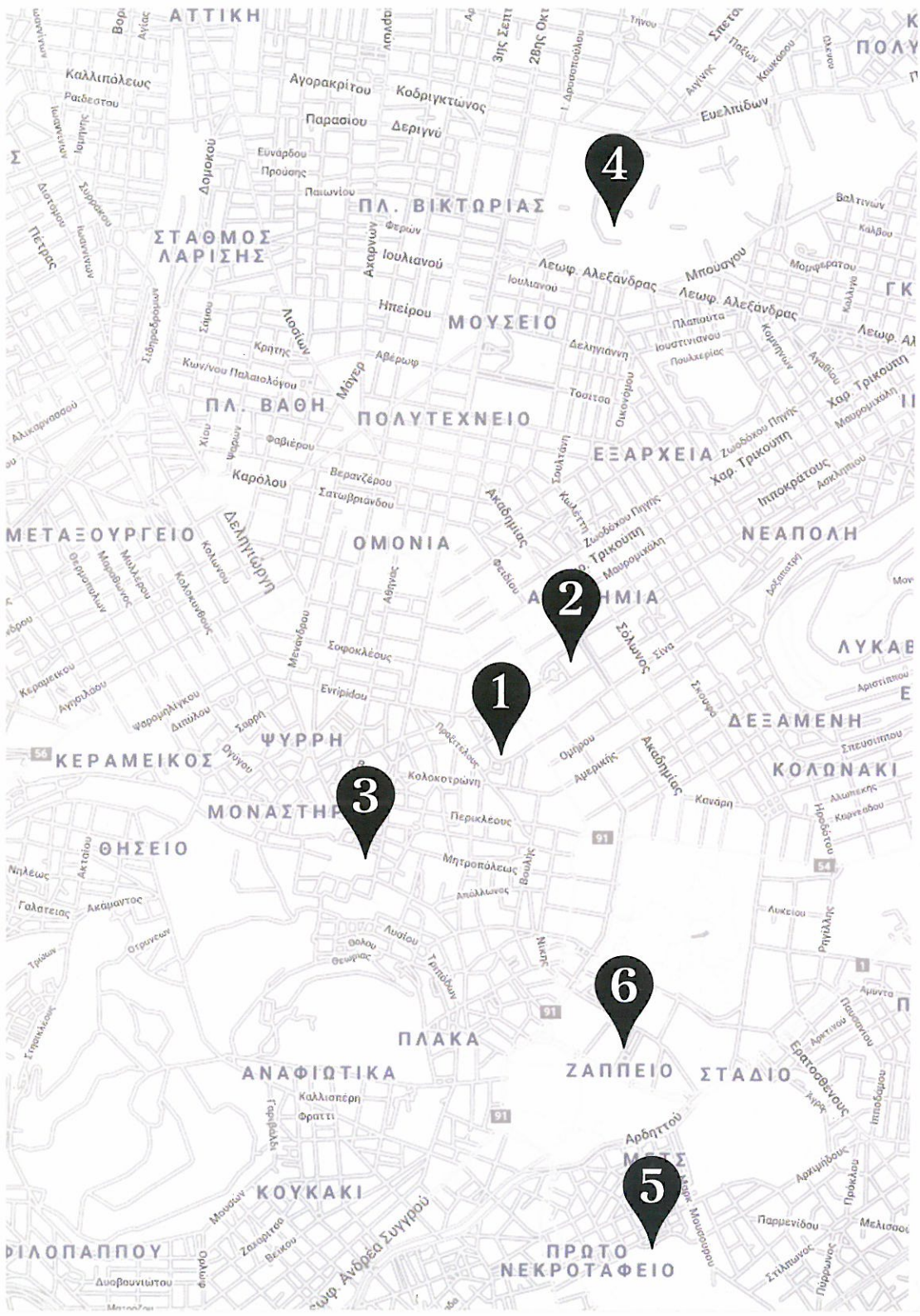

Στον Παρνασσό των ποιητών

Αχιλλέας Παράσχος
«Χαιρετά μας τον πλατανο»

Ο Αχιλλέας Παράσχος στην οθωνική Αθήνα.

Εκπρόσωπος της λεγόμενης «ρομαντικής σχολής» ο Αχιλλέας Παράσχος είχε ενεργή παρουσία στην κοινωνική, πολιτική και πνευματική ζωή της πόλης κατά το δεύτερο μισό του 19ου αιώνα. Εξαιρετικά δημοφιλής στην εποχή του, μορφή αμφιλεγόμενη, έλαβε τον χαρακτηρισμό «εθνικός» από τους σύγχρονους του αλλά ξεχάστηκε ευθύς αμέσως μετά τη μεγαλοπρεπή κηδεία του (1895). Σε αντιδιαστολή με τη θετική προσέγγιση του έργου του από τους Κωστή Παλαμά και Γρηγόριο Ξενόπουλο, ο Κώστας Βάρναλης διατύπωσε αντίθετη και αρνητική άποψη, την οποία ως σήμερα η κριτική διατηρεί για την ποίηση του Παράσχου.

Σημεία Ενδιαφέροντος:
«Ούτω λοιπόν! Μία γραμμή επί του χάρτου μόνη...»

Παρνασσός

Επίκεντρο της πολιτιστικής ζωής της Αθήνας, ο φ.Σ. Παρνασσός στέγαζε τις καλλιτεχνικές ανησυχίες και έδωσε βίμα σε συγγραφείς και ποιητές. Οι εμφανίσεις και οι απαγγελίες του Αχιλλέα Παράσχου στις αίθουσες του συγκέντρωναν πλήθος κόσμου. Ο ποιητής εκφράζει το γενικό αίσθημα με στίχους απλούς και οι πηγές της περιόδου μιλούν για τη γοητεία που ασκεί: «Δεν θέλω κάλλος αθάνατο παρθένου αλαζόνος / θρασείας εκ της καλλονής, ψυχράς εκ θωπευμάτων (...) Την θέλω ασθενή εγώ την φίλην μου ταχείαν / ωχράν την θέλω και λευκίν ως νεκρικίν σινδόνην / με είκοσι φθινόπωρα, με ανοίξιν καμιάν»

Πλατεία Κλαυθμώνος

Διοικητικό Κέντρο στα χρόνια του Όθωνα η πλατεία περιτριγυρίστηκε από κτίρια που στέγαζαν δημόσιες υπηρεσίες μεταξύ αυτών και το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους όπου και εργάστηκε για κάποια χρόνια ο Αχιλλέας Παράσχος. Στα παραλείπομενα της Ιστορίας ο ποιητής αναφέρεται ως γοητευτικός χαρακτήρας που διατηρούσε καλές σχέσεις με παράγοντες του δημοσίου βίου, γεγονός που του εξασφάλιζε κατά καιρούς καλά αμειβόμενες θέσεις στην κρατική μηχανή. Παρ' όλα αυτά, ο Παράσχος κατάφερε να λαμβάνει αξιολογώτατα χρηματικά ποσά από τα οποία και ζούσε, συντάσσοντας επί παραγγελία ποιήματα (ερωτικά αλλά και προς αναγραφή σε επιτύμβιες στήλες).

Μεντρεσές-Αέρηδες Πλάκα

Ο Παράσχος εντάχθηκε στην αντι-Οθωνική οργάνωση «Χρυσή Νεολαία» και συμμετείχε ενεργά στο αντιμοναρχικό κίνημα της εποχής. Για τη δράση του αυτή φυλακί-

στηκε στο παλιό οθωμανικό ιεροδιδασκαλείο απέναντι από τους Αέρηδες στην Πλάκα που είχε μετατραπεί σε φυλακές. Στο κέντρο της αυλής του υπήρχε ένα πλατάνι στα κλαδιά του οποίου τοποθετούνταν οι αγχόνες για καταδικασθέντες σε θάνατο κρατούμενους. Αυτό στάθηκε αφορμή και έμπνευση για μία από τις γνωστότερες συνθέσεις του: «Θα έρθ' η ώρα Πλάτανε, αλλόθρησκη Βασίλλη/ που ξυλοκόπους η οργή του έθνους θα σου στείλει/ Και πέλεκυς στη ρίζα σου ελεύθερος θ' αστράψει/ δεν θα σε φαν γεράματα, φωτιά θενά σε κάψει/ Και γύρω θα χορεύομε στη σκόνη σου την κρούα/ όταν ανοίξει το χορό Πατρίς κι Ελευθερία.

Πεδίον του Άρεως

«Ε, και να ήμην βασιλεύς· πλιν, των Ελλήνων μόνον· πρώτην φοράν αντίλλαξα την δάφνην με τον θρόνον». Τον Οκτώβριο του 1862 εκδηλώθηκε επαναστατική κίνηση που οδήγησε στην εκθρόνιση και εξώση του Όθωνα από την Ελλάδα. Στις στρατιωτικές εγκαταστάσεις του Πεδίου του Άρεως ζυμώθηκαν και προετοιμάστηκαν όσα έλαβαν χώρα. Ο Παράσχος πήρε ξεκάθαρη θέση στη διαμάχη ανάμεσα στα Ανάκτορα και τους στρατιωτικούς (υπέρ των τελευταίων). Η στάση του ποιητή έναντι του βαυαρικής καταγωγής βασιλιά μεταβλήθηκε λίγο μετά του θάνατο του και εκφράστηκε με το γνωστό «Ελεγείον εις τον Όθωνα». Το απήγγειλε ο ίδιος στον φ.Σ. Παρνασσός «Συγχώρει, ως σε συγχώρει το έθνος των Ελλήνων (...) Κοιμώ, Μονάρχα δυστυχί, Μονάρχα μου, κοιμώσου /Είχε κερδίσει να κοιμηθί η άγρυπνος ψυχή σου!»

Α΄ Νεκροταφείο

«Θα αποθάνω. Πώς με θέλγει του θανάτου η ιδέα!» Σύμφωνα με εκτενές δημοσίευμα της εφημερίδας «Εστία» ο Αχιλλέας Παράσχος «εξέπνευσεν την 6ην προημένην ώραν» της 26ης Ιανουαρίου 1895. Η κηδεία τελέστηκε δημοσία δαπάνη και πλήθος κόσμου συνόδευσε τον ποιητή στην τελευταία του κατοικία. Ο φ.Σ. Παρνασσός κήρυξε τριήμερο πένθος, διέκοψε κάθε εργασία την ημέρα της κηδείας και εξουσιοδότησε τον αντιπρόεδρο του να «εκφωνήση επιτάφιον αποχαιρετισμόν».

Ζάππειο

Σαράντα περίπου χρόνια μετά τον θάνατο του Αχιλλέα Παράσχου, ο φ.Σ. Παρνασσός ανέθεσε στον γλύπτη Γεώργιο Δημητριάδη τον Αθηναίο τη δημιουργία της προτομής του. Τοποθετήθηκε στον κήπο του Ζαπτείου Μεγάρου και τα αποκαλυπτήρια αυτής έγιναν την 27 Ιανουαρίου 1929. Ανεξάρτητα από τη σύγχρονη αποτίμηση του έργου του, ο Παράσχος υπήρξε κατ' ουσίαν ο πρώτος ποιητής που κατάφερε να ζήσει από τη συγγραφή του ως δραστηριότητα. Το 1881 πέτυχε να λάβει το θρωρόδες για την εποχή ποσό των 50.000 δραχμών προκειμένου να εκδώσει την τρίτομη ποιητική του συλλογή.